24.10.2016

Valtiovarainvaliokunnan liikennejaostolle

**HE 134/2016 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2017**

## 1) Liikenne- ja viestintäministeriön talousarvioesitys 2017

Liikenne- ja viestintäministeriön pääluokka valtion vuoden 2017 talousarvioesityksessä on noin 3,2 miljardia euroa. Viestintäpalvelujen ja –verkkojen sekä viestinnän tukemisen osuus on tästä noin 519 miljoonaa euroa.

Budjettiehdotuksen mukaisesti hallinnonalan toimintaympäristöä muokkaavat vahvasti nopea teknologinen kehitys, internetin hyödyntämisen uudet muodot sekä automatiikka ja robotiikka. Innovaatio- ja palvelualustoihin perustuva liiketoiminta yleistyy. Globaali kilpailu, muuttuvat käyttötottumukset sekä toiminnan luotettavuus ja turvallisuus haastavat palvelukehityksen edellyttäen uudistumista ja innovaatioita. Sähköisten viestintäverkkojen ja digitaalisten palveluiden merkitys yhteiskunnan toimivuudelle on keskeinen.

Viestintäpolitiikan osalta budjettiesityksessä panostetaan siihen, että uusien digitaalisten ja automaatiota hyödyntävien palveluiden tarvitsemien langattomien ja kiinteiden viestintäyhteyksien tarjonta sekä huippunopeanlaajakaistan kaupallinen saatavuus paranevat. Viestinnän hallinnollisia tehtäviä hoitavan Viestintäviraston 31,2 milj. euron toimintamenot rahoitetaan 11,0 milj. euron määräraharahoituksella ja loput viraston maksutuloilla. Viestintäviraston rahoituksesta 6,7 milj. euroa on veroluonteista ja loput muuta budjettirahoitteiseen toimintaan osoitettua määrärahaa. Valtakunnallista haja-asutusalueiden laajakaistahanketta toteutetaan aiemmilta vuosilta siirtyneillä määrärahoilla (25,2 milj. euroa). Valtion televisio- ja radiorahastoon siirretään Yleisradio Oy:n julkisen palvelun kustannusten kattamiseksi 508 milj. euroa.

<u>Laajakaista</u>

1.6.2016 liikenne- ja viestintäministeriö julkaisi ”Kohti esineiden internetiä, Laajakaistan toimeenpano-ohjelman”, jota ollaan parhaillaan toteuttamassa. Samassa yhteydessä Teleyritykset sitoutuivat investoimaan valokuituverkkojen rakentamiseen 1 miljardi euroa seuraavan 8 – 10 vuoden aikana.

Haja-asutusalueiden laajakaistahanketta jatketaan aiemmin myönnetyn tukivaltuuden puitteissa. Verkkojen rakentaminen on viime aikoina hidastunut jonkin verran tiukkojen tukiehtojen johdosta. Tästä syystä liikenne- ja viestintäministeriö ryhtyi alkusyksystä 2016 selvittämään mahdollisuutta lieventää laajakaistatukilaissa (1186/2009) säädettyjä tukiehtoja. Komission (DG Comp) kanssa käydyssä kirjeenvaihdossa ehdotetuille muutoksille (2 km säännön ja punaisten ympyröiden eli 5,4 prosentin väestörajoituksen poistaminen sekä mahdollisuus tuki-intensiteetin korottamiseen 90 %:iin niiden hankkeiden osalta, joille ei ole vielä tehty maksatuspäätöstä) saatiin hyväksyntä lokakuussa. Säädöshankepäätöstä laajakaistatukilain muuttamisesta ollaan parhaillaan valmistelemassa.

<u>Viestintävirasto</u>

Viestintäviraston 69,5 miljoonan euron tukivaltuudesta on tähän mennessä myönnetty valtion tukea noin 49,2 miljoonaa euroa. Tukea on maksettu noin 27,7 miljoonaa euroa 25 eri tuen saajalle.



Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite Eteläesplanadi 16 (kirjaamo) Helsinki
Postiosoite PL 31 00023 Valtioneuvosto
Puhelin 029516001
www.lvm.fi
etunimi.sukunimi@lvm.fi
kirjaamo@lvm.fi

Yleisradio Oy

Yleisradio Oy:n julkisen palvelun rahoittamiseksi valtion televisio- ja radiorahastoon ei tehdä indeksitarkistusta vuodelle 2017. Esitys on Yleisradion tehtäviä ja rahoitusta arvioineen parlamentaarisen työryhmän esityksen mukainen. Työryhmä esitti 22.6.2016 julkaisemassaan muistiossa, että Yleisradio Oy:n rahoitukseen ei tehtäisi valtion televisio- ja radiorahastosta annetun lain (745/1998) 3 §:n mukaista indeksitarkistusta vuosille 2017 – 2019.

Vakavien tietoturvaloukkausten havainnointi- ja varoituspalveluiden resurssien vahvistaminen (HAVARO-toiminta)

Vakavien tietoturvaloukkauksien havainnointi- ja varoituspalvelujen resurssien varmistamiseen (HAVARO-toiminta) osoitetaan Viestintäviraston toimintamenoihin 140 000 euron lisämääräraha. Yhteensä toimintaan on käytettävissä 240 000 euroa vuonna 2017.

## 2) Katsaus liikenne- ja viestintäministeriön toimenpiteisiin digitaalisten palveluiden ja digitalisaatiokehityksen edistämiseksi

Liikenne- ja viestintäministeriö vastaa hallituksen kärkihankkeen ”rakennetaan digitaalisen liiketoiminnan kasvuympäristö” toteuttamisesta. Nimensä mukaisesti hanke tähtää etenkin elinkeinoelämän digitalisaation vaudittamiseen sekä suotuisan toimintaympäristön luomiseen yrityksille.

Digitalisaation vauhti on nopeaa. Tällä hetkellä eletään etenkin palvelualustojen, robotisaation ja automaation nopean yleistymisen aikaa. Palveluistuminen muuttaa palveluiden tarjontamuotoja sekä yhteiskunnan toimintatapoja. Vaikutukset ovat merkittäviä kaikilla yhteiskunnan osa-alueilla – niin julkisella sektorilla kuin yrityksissä. Digitalisaatiossa on tärkeintä pysyä maailman nopeimpien vauhdissa ja varmistaa, että Suomella on edellytykset vastata globaaliin kilpailuun digitalisaation osalta.

Kärkihankkeeseen liittyvät seuraavat toimenpiteet:

- Esineiden Internetin kehittäminen
- Liikenteen digitalisaation edistäminen
- Robotisaation ja automaation edistäminen
- Massadatan ja Oma Datan hyödyntäminen
- Tietoturvasta ja luottamuksesta huolehtiminen

Kärkihankkeen toimenpiteet ovat käynnistyneet hyvin. Vahva fokus on ollut liikenteen digitalisaation edistämisessä ja etenkin liikennelainsäädännön uudistamisessa ja kokeilujen edistämisessä. Liikennealan markkinoita koskevan lainsäädännön kokonaisuudistus, liikennekaari, etenee aikataulussa. Tavoitteena on digitalisaation hyödyntäminen, markkinoiden toimivuuden varmistaminen ja uusien innovatiivisten palvelukonseptien mahdollistaminen. Uuden liiketoiminnan mahdollistaminen edellyttää merkittäviä rakenteellisia ja lainsäädännöllisiä muutoksia liikenteen toimialalla. Tästä syystä valmistelu tehdään laaja-alaisesti ja avoimesti eri sidosryhmien kanssa. Liikennekaaren ensimmäinen vaihe annettiin eduskunnalle syyskuussa 2016. Ensimmäisessä vaiheessa keskeistä on etenkin tiedon hyödyntämisen edistäminen. Tieto nähdään viidentenä liikennemuotona ja liikennemarkkinoiden uudistaminen ja uusien palvelukonseptien synnyttäminen ei ole mahdollista ilman että liikennetoimijat avaavat toistensa käyttöön omia tietovarantojaan (mm. reitti ja aikataulutiedot).



Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite
Eteläesplanadi 16
(kirjaamo)
Helsinki
Postiosoite
PL 31
00023 Valtioneuvosto
Puhelin
029516001
www.lvm.fi
etunimi.sukunimi@lvm.fi
kirjaamo@lvm.fi

Robotisaation ja automaation osalta Suomella on kirimistä, jotta pysyisimme maailman maiden eturivissä. Liikenne- ja viestintäministeriö panostaa etenkin digitaalisten liikennepalveluiden, automaation (varsinkin automaattiajoneuvot) ja liikenteen robotisaation (mm. lennokit ja automaattinen meriliikenne) aloille, Kokeilut etenevät hyvin ja niitä on vauhditettu mm. sallivilla lupakäytännöillä ja norminpurulla. Liikenteeseen on syntymässä uutta tietoon perustuvaa ja eri liikennemuodot yhdistävää palveluoperaattoriliiketoimintaa. Liikenne palveluna konseptia (MaaS) on edistetty voimakkaasti myös EU- ja kansainvälisillä foorumeilla. Kansalliset linjaukset robotisaation vauhdittamiseksi hyväksyttiin valtioneuvostossa loppukeväällä 2016.

Esineiden internetin osalta keskeisintä on viidennen sukupolven matkaviestinverkkojen (5G) kehitys- ja standardointityön tukeminen, johon on panostettu mm. myöntämällä taajuuksia pääkaupunkiseudulle ja Ouluun, sekä nopeiden tietoliikenneyhteyksien rakentamisen vauhdittaminen. Massadatan hyödyntämistä liiketoiminnassa ja datatalouden edellytyksiä on arvioitu mm. sääntely- ja osaamiskartoituksilla sekä vahvistettu toimijoiden verkostoja julkisen ja yksityisen sektorin datan jakamisen, yhdistelyn ja analytiikan kehittymiseksi . Erityinen liiketoimintapotentiaali on nk. omadatalla, joka mahdollistaa samalla henkilön kontrollin omiin tietoihinsa kuin uusien palveluiden syntymisen henkilötiedon hallintaan ja välittämiseen (nk. dataoperaattorit) . Massadatan hyödyntämisen kansalliset linjaukset hyväksyttiin hallituksen periaatepäätöksenä loppukeväällä 2016. Parhaillaan vaikutetaan EU:n ”tiedon vapaa liikkuvuus” –aloitteeseen. Henkilötiedon hyödyntämistä edistetään lisäksi tunnistamalla ratkaisuvaihtoehtoja anonymisointipalveluille. Ministeriö osallistuu aktiivisesti mm. digitaalisten talousprosessien kehittämiseen (nk. TALTIO-hanke).

Ministeri Berner hyväksyi liikenne- ja viestintäministeriön tietoturvastrategian alkuvuonna 2016. Strategia valmisteltiin laaja-alaisessa työryhmässä, jossa oli mm. tietoturvayritysten, laitevalmistajien, teleyritysten, finanssi- ja vakuutusalan edustajia. Työryhmä oli ehdotuksessaan yksimielinen.

Kyseessä on strategia, joka toimii ennen kaikkea elinkeinoelämän ja ministeriön välisenä työkaluna ja jolla rakennetaan luottamusta sekä edistetään investointeja Suomeen. Luottamus ja tietoturva ovat digitalisaation etenemisen ehdoton edellytys. Parhaillaan ministeriö keskittyy tietoturvastrategian toimeenpanoon sekä valmistelee uutta kesällä 2016 hyväksytyn EU:n tietoturvadirektiivin kansallista täytäntöönpanoa. Direktiivin mukaan yhteiskunnan toimivuuden kannalta tärkeiden yritysten on parannettava kykyään suojautua tietoturvaloukkauksilta sekä ilmoitettava palvelujaan vaarantavista tietoturvapoikkeamista. Velvoitteet koskisivat mm. energia, liikenne-, pankki- ja terveysalan toimijoita sekä eräitä tietoyhteiskunnan palveluntarjoajia. Direktiivin täytäntöönpanon myötä yrityksillä on paremmat mahdollisuudet sovittaa tietoturvariskit osaksi muiden liiketoiminnallisten riskiensä hallintaa.



Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite
Eteläesplanadi 16
(kirjaamo)
Helsinki
Postiosoite
PL 31
00023 Valtioneuvosto
Puhelin
029516001
www.lvm.fi
etunimi.sukunimi@lvm.fi
kirjaamo@lvm.fi